

Modlitba a zbožný život

Zbierka úryvkov z Bahá'u'lláhových, Bábových, a 'Abdu'l-Bahových spisov
a z listov Shoghiho Effendiho a Svetového domu spravodlivosti

Pripravené Výskumným oddelením Svetového domu spravodlivosti

Február 2019

Sila modlitby

Rozhovor s Bohom

Duch a podoba modlitby

Význam meditácie

Modlitba, meditácia a konanie

Zbožný charakter spoločenstva

Povinné modlitby

Ďalšie úvahy

Modlitby a uzdravenie

Predmet nášho uctievania

Dôležitosť učenia sa naspamäť

Dodatočné úryvky

Sila modlitby

„Úpenlivo Ťa prosím... aby si z mojej modlitby učinil oheň, ktorý spáli závoje oddelivšie ma od Tvojej krásy, a svetlo, ktoré ma dovedie k oceánu Tvojej prítomnosti.“

(Bahá'u'lláh, Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2008), CLXXXIII)

[1]

„Každé slovo, ktoré vyjde z úst Božích, je obdarené takou mocou, že dokáže vnieť nový život do každej ľudskej schránky, ak ste z tých, ktorí chápu túto pravdu!“

(Bahá'u'lláh, Výber z Bahá'u'lláhových spisov, LXXIV)

[2]

„Ó služobník Môj, nôť verše Božie, ktoré si dostal, tak, ako ich nôtili tí, ktorí sa k Nemu priblížili. Tak bude môcť ľúbeznosť tvojho nápevu roznieť tvoju vlastnú dušu a prilákať srdcia všetkých ľudí. Keď niekto bude v súkromí svojej komnaty odriekať verše Bohom zjavené, rozptýlení anjeli nadovšetko Mocného do diaľav roznesú vôňu slov, ktoré jeho ústa vyrieknu, a spôsobia, že sa srdce každého spravodlivého človeka rozbúši. I keď si sprvu možno nebude vedomý ich účinku, skrze milosť, ktorá mu je udeľovaná, predsa skôr či neskôr musia mať na jeho dušu vplyv. Tak boli ustanovené záhady zjavenia Božieho z vôle Toho, kto je Zdroj moci a múdrosti.“

(Bahá'u'lláh, Výber z Bahá'u'lláhových spisov, CXXXVI)

[3]

„Ak túžiš po večnom živote, vdychuj nebeskú vôňu, a ak hľadáš nekonečný život, prebývaj ochranou Božieho slova.“

(‘Abdu’l-Bahá, preložené z tabuľky zjavej v perzštine)

[4]

„Slovo Božie možno prirovnať k životodárnemu vánku božskej jari. Keď sa spieva v duchovných tónoch, udeľuje dych života a udeľuje pravú spásu. Dáva z čistej pôdy urobiť záhradu ruží a do celého sveta rozosiela ich pižmovú vôňu.“

(‘Abdu’l-Bahá, preložené z tabuľky zjavej v perzštine)

[5]

„Keď budeš odriekať ktorúkoľvek zo zjavených modlitieb a hľadať u Boha pomoc s tvárou obrátenou k Nemu, a úpenlivo Ho žiadať s oddanosťou a vrúcnosťou, odpovie na tvoju modlitbu.“

(‘Abdu’l-Bahá, preložené z tabuľky zjavej v perzštine)

[6]

„...Ten, kto im zveril takúto veľkú úlohu voči svetu, čaká, trpezlivo čaká, že tí, ktorí pracujú v Jeho božskej vinici, obrátia svoje srdcia v modlitbe a prosbe k nadovšetko Mocnému a budú vyhľadávať pomoc a vedenie, ktoré, jediné, im umožní uskutočňovať Jeho Boží plán pre tento svet.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 7. januára 1923 Bahájskemu spoločenstvu v Pasadene, Kalifornii)

[7]

„Ak čítate Bahá'u'lláhove a ‘Abdu’l-Bahove výroky s nesebeckosťou a pozornosťou, a sústreďíte sa na ne, objavíte pravdy, o ktorých ste doposiaľ nevedeli a porozumiete problémom, ktoré nedokázali vyriešiť ani najväčší myslitelia ľudstva.“

(Z rukopisu Shoghiho Effendiho pripnutého k listu z 30. januára 1925 napísaného v jeho mene jednotlivému veriacemu)

[8]

„Strážca si preto želá, aby ste sa modlili a prosili nadovšetko Mocného, aby Vám udelil plnšiu mieru Jeho milosti, aby sa prostredníctvom nej Vaša duchovná sila prebudila a mohol Vás väčší naplniť duch, ktorý musí podnecovať, podopierať a posilňovať každého úprimného a pravého nasledovníka viery.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 13. marca 1934 jednotlivému veriacemu)

[9]

„Opäť by ťa rád ubezpečil, že sa v posvätných svätyniach bude modliť za tvoj duchovný pokrok. Božia moc môže úplne premeniť naše povahy a urobiť z nás bytosti dočista odlišné od nášho predošlého ja. Prostredníctvom modlitby, prosby, poslušnosti voči božským zákonom zjaveným Bahá'u'lláhom a neustále rastúcej služby Jeho viere sa môžeme zmeniť.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 22. novembra 1941 jednotlivému veriacemu)

[10]

„Veriaci, ako všetci vieme, by sa mali snažiť dať svojim osobným životom a správaním taký príklad, že ostatní pohnútku prijať tú vieru, ktorá pretvára ľudskú povahu. Bohužiaľ, nie každý dosiahne víťazstvo nad sebou samým ľahko a rýchlo. Každý veriaci, nový alebo starý, by si mal uvedomiť, že Vec má duchovnú moc na našu premenu, a to v prípade, že sa vynasnažíme tejto moci umožniť, aby nami prestúpila, pričom v tomto ohľade nám najviac môže pomôcť modlitba. Musíme úpenlivo prosiť Bahá'u'lláha, aby nám pomohol prekonať naše povahové nedostatky, a tiež nasadiť vlastnú vôľu, aby sme sa ovládli.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 27. januára 1945 jednotlivému veriacemu)

[11]

„Navrhuje, aby ste sa všetci stretli za účelom špeciálnych modlitieb za to, aby vám Boh poslal vnímavé duše, ktoré budete môcť učiť. Modlitba odomkne aj dvere inak zdanlivo neotvorable!“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 28. júna 1945 jednotlivému veriacemu)

[12]

„Navrhuje, aby ste sa denne modlili k Bahá'u'lláhovi, aby Vám umožnil stretnúť duše, ktoré sú vnímavé voči Jeho posolstvu. Sila modlitby je veľmi veľká a priťahuje božské požehnania.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 30. septembra 1951 jednotlivému veriacemu)

[13]

„Dvojica Žiar tohto oslnivého veku nás učí, že modlitba je neodmysliteľným priamym a nesprostredkovaným rozhovorom duše s jej Tvorcom. Je duchovnou potravou, ktorá drží ducha pri živote. Modlitba tak ako ranná rosa prináša sviežosť srdcu, omýva ho a očisťuje od pripútania k neústupčivému egu. Je ako plameň, ktorý spaľuje závoje, a ako svetlo, ktoré vedie k oceánu znovu zjednotenia s nadovšetko Mocným. Na jej perutiach duša vzlieta do nebies Božích a približuje sa k božskej skutočnosti. Od povahy modlitby závisí rozvoj neobmedzených schopností duše a priťahovanie prejavov štedrosti Božej. Avšak predlžovanie modlitby nie je žiaduce.“

(Z listu napísaného Svetovým domom spravodlivosti 18. decembra 2014 bahájom v Iráne)

[14]

Rozhovor s Bohom

„Každé ráno i večer odriekajte verše Božie. Ten, kto ich odriekať nebude, nedostojí Zmluve Boha a Jeho závetu. A ak sa niekto v tento deň odvráti od týchto svätých veršov, bude patriť medzi tých, ktorí sa po večnosť odvracali od Boha. Buďte bohobojní, ó služobníci Moji, všetci do jedného! Nehrd'te sa tým, že veľa čítate verše, či tým, že nocou i dňom konáte záľahu zbožných skutkov. Pretože, ak by človek prečítal jediný verš radostne a žiarivo, bolo by to preňho lepšie, než keby otupene prečítal všetky Sväté knihy Boha, Pomocníka v nebezpečí, Sebedostačujúceho. Čítajte posvätné verše tak, aby vás nepremohla únava a malomyselnosť. Nenakladajte si na dušu to, čo ju unaví a zaťaží, ale skôr to, čo ju odľahčí a povznesie, aby sa

na perutiach božských veršov mohla vznášať k Miestu rozbresku Jeho prejavovaných znamení. Toto vás priblíži k Bohu, kiež by ste to chápali!“

(Bahá'u'lláh, Kitáb-i-aqdas, ods. 149)

[15]

„Očisti moje uši, ó môj Pane, aby som mohol naslúchať veršom Tebe zoslaným, osviet' moje srdce svetlom Tvojho poznania a rozviaž môj jazyk, aby Ťa mohol zmieňovať a spievať Tvoju chválu. Pri Tvojej moci, ó môj Bože! Moja duša nie je spojená s nikým okrem Teba, a moje srdce nehľadá nikoho okrem Tvojho vlastného Ja.“

(Bahá'u'lláh, Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh, LXXXIV)

[16]

„Zaoberajte sa skoro ráno pripomienkou Krásky toho, kto je Neobmedzený a v hodine rozbresku vyhl'adajte rozhovor s Ním. Ó 'Alí! Spomienka na Mňa je liekom uzdravujúcim duše a svetlom pre srdcia ľudí.“

(Bahá'u'lláh, preložené z tabuľky zjavenej v perzštine)

[17]

„Vzdávam Ti vďaku, ó Ty, kto si v mojej duši zapálil Svoj oheň a do môjho srdca vrhol lúče Svojho svetla, za to, že si naučil Svojich služobníkov ako sa o Tebe zmieňovať, a zjavil im spôsoby, ako sa k Tebe môžu Tvojím najsvätejším a vznešeným jazykom a Tvojou naj dôstojnejšou a vzácnou rečou obracať. Kto by si bez Tvojho zvolenia trúfol vyjadriť Tvoju moc a Tvoju veľkoleposť a ktorýže človek by bez Tvojich pokynov v kráľovstve Tvojho stvorenia dokázal objaviť spôsoby, ako Ťa potešiť?“

(Bahá'u'lláh, Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh, CLXXVI)

[18]

„Moju modlitbu, ó môj Pane, učiň žriedlom živých vôd, vďaka ktorým budem môcť žiť, pokiaľ len pretrvá Tvoje mocnárstvo, a budem Ťa môcť spomínať v každom svete z Tvojich svetov.“

(Bahá'u'lláh, Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh, CLXXXIII)

[19]

„Ó Synu Svetla! Zabudni na všetko okrem Mňa a zhovárj sa s Mojím duchom. To je podstata Môjho príkazu, dodržiavaj ho teda.“

(Bahá'u'lláh, Skryté slová z arabčiny, č. 16)

[20]

„Ó Synu Slávy! Ponáhľaj sa po chodníku svätosti a vstúp do nebies rozhovoru so Mnou. Očisti si srdce leskom ducha a poponáhľaj sa na dvor Najvyššieho.“

(Bahá'u'lláh, Skryté slová z perzštiny, č. 8)

[21]

„Sláva buď Tebe, povznesenému nad opis kohokolvek okrem Teba, keďže je úplne nad schopnosti ľudskej mysle primerane velebiť Tvoje cnosti, či obsiahnuť najhlbšiu skutočnosť Tvojej podstaty. Tvojej sláve neprislúcha, aby Ťa Tvoje stvorenia popísali, či aby Ťa spoznal ktokolvek okrem Teba. Spoznal som Ťa, ó môj Bože, preto, že si sa mi dal spoznať, lebo ak by si sa mi nebol zjavil, nespoznal by som Ťa. Velebím Ťa vďaka tomu, že si ma k Sebe povolal, lebo ak by nebolo Tvojej výzvy, nebol by som Ťa velebil.“

(Báb, Výber z Bábových spisov (Haifa: Bahájske svetové centrum, 1978), s. 203) **[22]**

„Spomienka na Boha sa podobá na dážď a rosu, ktoré kvetom a hyacintom udeľujú sviežosť a ladnosť, oživujú ich a spôsobujú, že nadobúdajú vôňu, omamnosť a obnovenú nádheru. „A uzrel si zem vysušenú a neplodnú, ale keď na ňu My pošleme dážď, obživne a pookreje, a zarodí všakovakú bujnú bylinu.“¹ Usiluj sa teda chváliť a oslavovať Boha nocou a dňom, aby si mohol dospieť k nesmiernej sviežosti a kráse.“

(*Abdu'l-Bahá, preložené z tabuľky zjavenej v perzštine*)

[23]

„Služobníkovi sa patrí modliť sa a žiadať od Boha pomoc, snažne prosiť a úpenlivo žiadať o Jeho podporu. Tak to prináleží postaveniu slúžiacich a Pán rozhodne, akokoľvek sa Mu zažiada, v súlade s Jeho zvrchovanou múdrosťou.“

(*Abdu'l-Bahá, preložené z tabuľky zjavenej v arabčine*)

[24]

„Chvála buď Bohu, že je tvoje srdce zasľúbené pripomienke Boha, tvoju dušu oblažujú dobré zvesti od Boha a že si zabraný do modlitby. Stav modlitby je najlepším rozpoložením, pretože vtedy sa človek spája s Bohom. Modlitba vskutku udeľuje život, obzvlášť ak je poskytnutá v súkromí, a v čase oprostenom od každodenných starostí, ako napríklad poľnoc.“

(*Abdu'l-Bahá, Výber z 'Abdu'l-Bahových spisov (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2009), č. 172, publikované v Potešenie pre dušu*)

[25]

„Musíme sa usilovať dosiahnuť takéhoto stavu tým, že sa odlúčime od všetkého, i od ľudí na svete, a obrátíme sa jedine k Bohu. Dosiahnuť onoho stavu si od človeka vyžiada vynaložiť určité úsilie, ale musí preň pracovať, usilovať sa oň. Môžeme k nemu dospieť tým, že budeme menej premýšľať a zaujímať sa o materiálne veci a viac o tie duchovné. Čím viac sa vzdľajeme jedným, tým bližšie sme k druhým. Voľba je na nás.“

Naše duchovné vnímanie, náš vnútorný zrak musia byť otvorené, aby sme mohli vo všetkom vidieť znamenia a stopy Božieho ducha. Všetko nám môže odrážať svetlo Ducha.“

(*Zápis 'Abdu'l-Bahových výrokov citovaný v J. E. Esslemont, Bahá'u'lláh and the New Era, 5. revidované vydanie (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1980), s. 89*)

[26]

„Vskutku vedz, že slabému prináleží obracať sa k Silnému, a hľadajúcemu štedrosti prichodí prosiť Slávneho, Štedrého. Kto sa modlí k svojmu Pánovi, obracia sa k Nemu a dúfa v štedrosť z Jeho oceánu, tomu uctievanie prinesie svetlo do jeho srdca, osvieti mu zrak, dá život jeho duši a povznesie jeho bytosť.“

(*Zápis 'Abdu'l-Bahových výrokov citovaný v J. E. Esslemont, Bahá'u'lláh and the New Era, s. 93*)

[27]

„V najvyššej modlitbe sa ľudia modlia len pre lásku k Bohu, nie preto, že sa Ho boja alebo že sa boja pekla, či preto, že dúfajú v milosť alebo v nebo... Keď sa človek zamiluje do ľudskej bytosti, je pre neho nemožné nespomínať meno svojho milovaného. O čo je potom ťažšie nespomínať meno Božie, ak človek začal milovať Boha Duchovný človek nenachádza potešenie v ničom inom než v spomínaní Boha.“

(*Zápis 'Abdu'l-Bahových výrokov citovaný v J. E. Esslemont, Bahá'u'lláh and the New Era, s. 94–95*)

[28]

¹ Korán 22:5

„Keď sa celým srdcom obrátíme k Bohu a vzývame Jeho meno, vzniká duchovné spojenie, prostredníctvom ktorého sa stávame riečiskom božského pôsobenia.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 19. októbra 1925 jednotlivému veriacemu)

[29]

Duch a podoba modlitby

„Najpriateľnejšou modlitbou je tá, ktorá je ponúkaná s najväčšou duchovnosťou a žiarivosťou; jej predlžovanie nebolo a nie je Bohom milované. Čím je modlitba odpútanejšia a čistejšia, tým prijateľnejšia je v Božej prítomnosti.“

(Báb, Výber z Bábových spisov, s. 78)

[30]

„Súkromie bolo pre chvíle modlitby nariadené preto, aby si spomienke na Boha mohol venovať čo najväčšiu pozornosť, aby bolo tvoje srdce po celý čas podnecované Jeho Duchom a aby nebolo zahalené sťa závojom pred nadovšetko Milovaným. Nedovoľ svojmu jazyku, aby chválorečil Boha, pokým tvoje srdce nie je naladené na vznešený Vrcholok slávy a na Ústredný bod rozhovoru. Takto bude zrkadlo tvojho srdca v Deň zmŕtvychvstania, ak sa ho dožiješ, nasmerované k Tomu, kto je Dennicou pravdy, a akonáhle začne Jeho svetlo vyžarovať, nádhera onoho svetla sa prejaví v tvojom srdci. On je totiž Zdrojom všetkého dobra a k Nemu sa všetko prinavrátí. Avšak ak sa objaví v čase, keď sa v meditácii zaoberáš sám sebou, neprinesie ti to úžitok; jedine, že by si spomínal Jeho Meno slovami, ktoré sám zjavil. V nasledujúcom zjavení bude totiž Pripomienkou Boha On, kým modlitby, ktoré sa teraz modlíš, boli predpísané Bodom Bayánu. Ten, kto bude v Deň zmŕtvychvstania jasne žiarit', je v porovnaní s predošlým zjavením mocnejším, nezmerne mocnejším zjavením onej vnútornej skutočnosti, ktorá sa nachádza aj v Bode Bayánu.“

(Báb, Výber z Bábových spisov, s. 93–94)

[31]

„Pokiaľ ide o iné ako povinné modlitby, je v poriadku, ak budú spievané spoločne, s príjemnou a dojímavou melódiou.“

(‘Abdu’l-Bahá, preložené z tabuľky zjavenej v perzštine)

[32]

„Jednoduchosť príznačná pre modlenie sa bahájskych modlitieb, či už povinných alebo iných, treba zachovávať. Strnulosti a rituálom sa treba prísne vyhýbať.“

(Rukopis Shoghiho Effendiho priložený k listu napísanému v jeho mene jednotlivcovi 30. októbra 1936)

[33]

„‘Abdu’l-Bahá raz povedal: „Veriaci sa musí modliť s odpútaným duchom, s bezpodmienečným odovzdaním vôle, sústredenou pozornosťou a duchovnou horlivosťou... Automatické, formálne modlitby, nedotýkajúce sa jadra srdca, nie nič platné.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 19. októbra 1925 jednotlivému veriacemu)

[34]

„Čo sa týka prednesu tabuliek v chráme, Shoghi Effendi nabáda priateľov, aby sa vyhli všetkým formám strnulosti a jednotvárnosti vo veci uctievania. Voči prednášaniam a spievaniu modlitieb v orientálnom jazyku niet žiadnych námietok, tiež ale pri žiadnej bohoslužbe v aule chrámu nie je povinné osvojiť si takúto formu modlitby. Nemala by sa vyžadovať, ani zakazovať. Dôležité

je mať vždy na pamäti, že s výnimkou určitých špecifických povinných modlitieb nám Bahá'u'lláh nenariadil žiadne presné alebo osobitné pravidlá v otázkach uctievania, či už v chráme alebo inde. Modlitba je v podstate rozhovor človeka a Boha a ako taká presahuje všetky rituálne formy a predpisy.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 15. júna 1935 jednotlivému veriacemu)

[35]

„S výnimkou stanovených povinných modlitieb, ako je napríklad „namáz“², môžu byť denné modlitby prednášané akýmkoľvek štýlom a spôsobom, ktorý si veriaci vyberie. V žiadnom prípade by priateľom pri týchto modlitbách nemala byť nariadovaná jednotvárnosť. Malo by byť ponechané na veriacom, aby si úplne slobodne zvolil, ako sa bude modliť.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 6. júla 1935 jednotlivému veriacemu)

[36]

„Strážca sa veľmi nadchol tvojimi duchovnými zážitkami a rád by ich ďalej zdieľal. Avšak chcel by na teba naliehať, aby si v čase meditácie a modlitby vždy používal a čítal slová zjavené Bahá'u'lláhom a Majstrom.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 6. decembra 1935 jednotlivému veriacemu)

[37]

„Pravý veriaci by sa v modlitbe nemal snažiť žiadať Boha, aby splnil jeho želania a túžby, ale skôr aby ich pozmenil a zosúladiť s božskou vôľou. Jedine takýmto postojom možno nadobudnúť onen pocit vnútorného mieru a spokojnosti, ktorý môže navodiť jedine moc modlitby.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 26. októbra 1938 jednotlivému veriacemu)

[38]

„Domnieva sa, že by mal byť na význam a silu modlitby kladený väčší dôraz, a to vrátane používania Najväčšieho mena, ale nesmie sa zdôrazňovať nadmerne. Skutočne dôležitý je duch, ktorý sa v slovách nachádza.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 16. marca 1946 jednotlivému veriacemu)

[39]

„Každodenné modlitby máme hovoriť každý samostatne, nahlas alebo potichu, v tom nie je rozdiel. Neexistuje žiadna hromadná modlitba okrem tej za zosnulých. Na našich stretnutiach čítame modlitby za uzdravenie a iné, ale každodenná modlitba je osobnou povinnosťou, takže ak ju číta niekto iný, nie je to isté, ako hovoriť si ju sám pre seba.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 31. januára 1949 jednotlivému veriacemu)

[40]

„Moc ukrytá v modlitbe sa prejaví, keď je podnetom k nej láska k Bohu, nie strach či pranie, a keď ju nezaťažuje okázalosť ani povery. Aby jej účinok mohol osvietiť racionálne schopnosti, treba ju vysloviť s úprimným a čistým srdcom, čo prispeje k rozjímaniu a hĺbaniu. Takáto modlitba presiahne obmedzenia slov a prekoná číry hlas. Sladkosť jej melódie musí rozjasť a povzniesť srdce a posilniť prenikavú silu Slova, premieňajúc tak pozemské sklony na nebeské prívlastky a podnecujúc nesebeckú službu ľudstvu.“

(Z listu napísaného Svetovým domom spravodlivosti z 18. decembra 2014 bahájom v Iráne) [41]

² Perzské slovo *namáz* odkazuje na denné povinné modlitby.

Význam meditácie

„Rozjímaj nad tým, čo sme ti zjavili, aby si mohol odhaliť zámer Boha, svojho Pána a Pána všetkých svetov. Do týchto slov boli uložené záhady božskej múdrosti.“

(Bahá'u'lláh, *Výber z Bahá'u'lláhových spisov*, LXXIX)

[42]

„Bahá'u'lláh hovorí, že v každom jave je znamenie (od Boha): znamením intelektu je rozjímanie a znamením rozjímania je ticho, pretože človek nemôže robiť dve veci naraz – nemôže zároveň hovoriť aj rozjímať.“

Je nespochybniteľnou pravdou, že keď rozjímate, hovoríte s vlastným duchom. V tomto stave mysle kladiete svojmu duchu isté otázky a on odpovedá: svetlo zažiarí a odhalí sa skutočnosť.

Označenie „človek“ nemožno použiť pre bytosť, ktorá nemá schopnosť rozjímať; bez nej by bol obyčajným zvieratkom, úbohejším než dobytok.

Prostredníctvom schopnosti rozjímať človek dosahuje večný život, skrze ňu prijíma dych Ducha Svätého. Dar Ducha je pri uvažovaní a rozjímaní daný.

Počas rozjímania sa duch človeka posilňuje a získava informácie, prostredníctvom neho sa pred zrakom človeka odhaľujú záležitosti, o ktorých ani netušil. Prostredníctvom neho prijíma božské vnuknutia, cezeň sa mu dostáva nebeskej potravy.

Rozjímanie je kľúčom, ktorý otvára brány tajomstiev. V tomto stave sa človek odosobňuje, opúšťa všetko vonkajšie. V tomto rozpolžení je ponorený do oceánu duchovného života a môže odhaliť tajomstvá všetkého, aké skutočne je. Pre objasnenie: uvažujte o človeku, ako o bytosti obdarenej dvoma druhmi zraku. Keď sa využíva moc vnútorného zraku, vonkajší zrak nevidí.

Schopnosť rozjímania oslobodzuje človeka od zvieracej povahy, odhaľuje mu povahu vecí, privádza človeka do kontaktu s Bohom.

Táto schopnosť prináša z neviditeľnej sféry vedy a umenie. Skrz rozjímanie prichádzajú vynálezy, uskutočňujú sa veľkolepé počiny, vďaka nemu správa vecí beží hladko. Prostredníctvom tejto schopnosti človek vstupuje do samotného Božieho kráľovstva.

Niektoré myšlienky sú však pre človeka neúčinné. Podobajú sa vlnám, ktoré sa bezvýsledne vzdúvajú na mori. Ak sa schopnosť rozjímať spojí s vnútorným svetlom a vyznačuje sa Božimi prídomekmi, budú výsledky viesť k utvrdeniu.

Schopnosť rozjímať je podobná zrkadlu; ak ho položíte pred pozemské predmety, bude ich odrážať. Preto ak duch človeka uvažuje o pozemských témach, získa o nich vedomosti.

Ak však obrátite zrkadlo svojho ducha k nebu, vo vašich srdciach sa odrazia nebeské súhvezdia a lúče Slnka Skutočnosti a obdržíte cnosti Kráľovstva.

Preto udržiavajme túto schopnosť správne nasmerovanú – obracajme ju k nebeskému Slncu, a nie k pozemským objektom, aby sme mohli objaviť tajomstvá Kráľovstva a obsiahnuť inotaje Biblie a záhady ducha.

Kiež by sme sa vskutku stali zrkadlami odrážajúcimi nebeskú skutočnosť a stali sa tak čistými, že odzrkadlíme hviezdy nebies.“

(‘Abdu’l-Bahá, Paris Talks: Addresses given by ‘Abdu’l-Bahá in Paris in 1911–1912 (Wilmette: Bahá’í Publishing Trust, 2011), č. 54) [43]

„... samozrejme, že baháji môžu a majú rozjímať nad námietmi v spisoch a snažiť sa porozumieť ich najvnútornejšiemu významu. Proti tomu nemožno vzniesť jedinú námietku. Určité veci sú však pre nás zo svojej vlastnej podstaty záhadou, aspoň v súčasnej fáze nášho vývoja.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 14. januára 1942 jednotlivému veriacemu)

[44]

„V učení neexistujú žiadne predpísané formy meditácie, žiadne plány vnútorného rozvoja ako také. Priatelia sú nabádaní, ba je im prikázané, aby sa modlili a mali by tiež meditovať, ale spôsob meditácie je úplne ponechaný na jednotlivcovi.

Inšpirácia, ktorú človek dostane prostredníctvom meditácie, je takej povahy, ktorú nemožno zmerať či určiť. Boh, ak si to želá, môže naše mysle inšpirovať vecami, o ktorých sme predtým nevedeli.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 25. januára 1943 jednotlivým veriaci)

[45]

„Brány k hlbšiemu poznaniu a k vnuknutiu môže otvoriť rozjímanie. Prirodzene, ak rozjímame ako baháji, napájame sa na Zdroj. Ak rozjíma človek veriaci v Boha, nalaďuje sa na moc a milosrdenstvo Božie. Nemožno však povedať, že človek, ktorý nepozná Bahá’u’lláha, či neverí v Boha, získava vnuknutie jedine z vlastného ega. Meditácia je veľmi dôležitá a strážca nevidí dôvod, prečo by sa ju priatelia nemali učiť, avšak mali by sa vystríhať pred poverčivými alebo pochabými praktikami, ktoré sa do nej vkrádajú.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 19. novembra 1945 jednotlivému veriacemu)

[46]

„Myslí si, že by bolo múdrejšie, keby baháji používali meditácie od Bahá’u’lláha, a nie inú stanovenú formu meditácie odporúčanú niekým iným. Veriaci však musia mať slobodu v týchto detailoch a musí im byť umožnené zachovať si osobný priestor pri hľadaní svojej vlastnej úrovne rozhovoru s Bohom.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 27. januára 1952 jednotlivému veriacemu)

[47]

Modlitba, meditácia a konanie

„Preto sa snažte, aby vaše skutky boli každý deň krásnymi modlitbami. Obráťte sa k Bohu a hľadajte robiť vždy to, čo je správne a ušľachtilé. Obohacujte chudobných, zdvíhajte padlých, utešujte utrápených, prinášajte liek chorým, upokojujte vystrašených, ochraňujte utláčaných, prinášajte nádej zúfalým, dajte prístrešok núdzným!“

(‘Abdu’l-Bahá, Paris Talks, č. 26)

[48]

„Ó služobníčka Božia! Spievaj Božie slová a, hlbajúc nad ich významom, premieňaj ich na skutky! Žiadam Boha, aby spôsobil, že naveky vekov docieliš vysokého postavenia v kráľovstve života.“

(‘Abdu’l-Bahá, Tablets of Abdul-Baha Abbas, I. Zv. (Chicago: Bahá’i Publishing Society, 1909), s. 85)

[49]

„Modlitba a rozjímanie sú veľmi dôležitými činiteľmi prehlbovania duchovného života jednotlivca, ale musia sa spojiť so skutkom a príkladom, pretože to sú hmatateľné výsledky prvého. Obe sú nevyhnutné.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 15. mája 1944 jednotlivému veriacemu)

[50]

„Majster povedal, že vedenie je, keď sa dvere otvoria po tom, čo sme ich skúsili otvoriť. Môžeme sa modliť, žiadať, aby sa diala iba Božia vôľa, veľmi sa usilovať, ale keď potom zistíme, že náš plán nefunguje, treba prijať, že nie je ten správny, aspoň pre túto chvíľu.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 29. októbra 1952 jednotlivému veriacemu)

[51]

„Keď sa človek stane bahájom to, čo sa vlastne udeje, je, že v ľudskej duši začne rásť semienko ducha. Toto semienko musí byť zalievané prúdmi Ducha Svätého. Takéto dary ducha sa nám dostávajú prostredníctvom modlitby, meditácie, štúdia svätých výrokov a služby veci Božej. Podstatou záležitosti je, že služba Veci je ako pluh, ktorý orie fyzickú pôdu, keď sa do nej zasejú semená. Pôda musí byť preoraná, aby bola obohatená, a tak viedla k silnejšiemu rastu semena. Presne takýmto spôsobom, prostredníctvom orby pôdy srdca, sa odohráva rozvoj ducha tak, aby bolo neustálym odrazom Ducha Svätého. Takto ľudský duch míľovými krokmi rastie a rozvíja sa.“

(Z listu napísaného v mene Shoghiho Effendiho 6. októbra 1954 jednotlivému veriacemu)

[52]

„Priatelia...by sa mali obrátiť v modlitbe a meditácii k Bohu a vyhľadávať u Neho vedenie, mali by študovať bahájske učenie a potom povstať a konať. Modlitba, meditácia a štúdium bez konania nemajú žiadnu hodnotu, a konanie sa o ne musí opierať, pretože posilňujú dušu a vyživujú myseľ.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho rukám veci Božej v Ázii 30. mája 1956)

[53]

„Milovaný strážca opakovane zdôrazňoval, že na to, aby jednotlivec učil vieru efektívne, musí do hĺbky študovať Božie slovo, nasiaknuť jeho životodarnými vodami a nachádzať potešenie v jej slávnom učení. Potom by mal rozjímať o dôležitosti Slova, objavovať jeho duchovné hlbiny, modliť sa za vedenie a pomoc. Ale zo všetkého najdôležitejšie po modlitbe je konať. Po tom, čo sa človek pomodlil a rozjímal, musí povstať a učiť Bahá’u’lláhovu vieru, plne spoliehajúc na Jeho vedenie a utvrdenie. Pre efektívne učenie viery je zásadná vytrvalosť v konaní, ako aj múdrosť a odvaha. Človek musí pre tento dôležitý cieľ obetovať všetko, a potom budú dosiahnuté víťazstvá.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho rukám veci Božej v USA 30. mája 1956.)

[54]

„Učenie viery je zdrojom božských utvrdení. Nestačí sa len usilovne modliť za vedenie, ale po tejto modlitbe musí nasledovať meditácia o najlepšíh spôsoboch konania, a potom konanie

samotné. I keď činy neprinesú výsledky ihneď, alebo nie úplne bezchybné, na tom až tak nezáleží, pretože odpoveď na modlitby môže prísť jedine cez konanie, a ak niečo konanie nie je správne, Boh môže týmto spôsobom ukázať cestu, ktorá je správna. Preto Vy a ostatní členovia... rady musíte povstať a vytrvalo učiť vieru. Zistíte, že budete vedení a utvrdzovaní v tejto práci.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho jednotlivému veriacemu 22. augusta 1957)

[55]

Povinné modlitby

„Čo sa týka povinnej modlitby, ktorú si spomenul: v pravde, každý, kto ju úplne úprimne prečíta, bude priťahovať všetko stvorené a svetu bytia prinesie nový život. Tento služobník prosí svojho Pána, aby napomohol Svojim milovaným v tom, čo ich odvráti od strastí tohto sveta, jeho strastí, útrap a temnoty, a ozdobi ich tým, čo ich za všetkých okolností k Nemu priblíži. On je, vskutku, Vlastník všetkého, Najvyšší.“³

(Bahá'u'lláh, preložené z tabuľky zjavenej v arabčine a perzštine)

[56]

„Povinné modlitby sú zaväzujúce, pretože napomáhajú k pokore a podriadenosti, k obráteniu tváre človeka smerom k Bohu a k vyjadreniu oddanosti voči Nemu. Pomocou takejto modlitby človek vedie rozhovor s Bohom, snaží sa k Nemu priblížiť, prevráva k pravému Milovanému svojho srdca a dosahuje duchovné úrovne.“

(Abdu'l-Bahá, preložené z tabuľky zjavenej v perzštine)

[57]

„Vedz, že každé slovo a pohyb povinnej modlitby obsahuje zmienky, tajomstvá a múdrosť, ktorým človek nedokáže porozumieť, a písmená a zvitky nedokážu obsiahnuť.“

(Abdu'l-Bahá, preložené z tabuľky zjavenej v arabčine)

[58]

„Čo sa týka otázky, ktorú si na žiadosť londýnskej (duchovnej) rady odovzdal strážcovi o odriekaní „munáját“⁴: Ponajprv si želá, aby som upriamil tvoju pozornosť na fakt, že medzi namáz a munáját je zásadný rozdiel. Prvý je špecificky nariadený Bahá'u'lláhom, je povinný a musí byť odriekajúci v súkromí podľa Jeho výslovných pokynov uvedených v Kitáb-i-aqdas. Druhý nie je ani povinný ani neexistuje predpísaná forma pre jeho odriekanie. No i keď sa priatelia pri čítaní munáját môžu slobodne riadiť vlastnými preferenciami, mali by sa vyvarovať tomu, aby ich praktikovaný spôsob nenadobudol príliš rigidnú povahu a nevyvinul sa v inštitúciu.

Na toto by mali priatelia vždy pamätať, aby sa neodchýlili od jasnej cesty vytýčenej učením.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 25. októbra 1934 jednotlivému veriacemu)

[59]

³ Táto tabuľka bola zjavená akoby slovami Bahá'u'lláhovho tajomníka, Mírzu Áqu Jána, prezývaného Khádimu'lláh (služobník Boží). Z úcty baháji písali Mírzovi Áqovi Jánovi namiesto oslovenia Bahá'u'lláha priamo. Odpoveď bola formou listu od Mírzu Áqu Jána citujúc slová Bahá'u'lláha, ale v skutočnosti bola od začiatku po koniec diktovaná Bahá'u'lláhom. Všetky časti takýchto tabuliek, dokonca i tie, ktoré sa okato javia ako slová Mírzu Áqu Jána samotného, sú svätým písmom zjaveným Bahá'u'lláhom.

⁴ Perzské slovo *munáját* označuje modlitbu.

„...povinné modlitby sú vo svojej samotnej podstate oveľa účinnejšie a obdarené väčšou mocou ako nepovinné modlitby, a ako také sú zásadné.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho jednotlivému veriacemu 4. januára 1936)

[60]

„Pokyny, ktoré sa vzťahujú k týmto modlitbám, ako napríklad očista rúk a tváre, predklon a pozdvihnutie rúk, boli výslovne nariadené Bahá'u'lláhom. Preto by ich mali veriaci vykonávať úplne a svedomito, špeciálne však bahájska mládež, na pleciach ktorej je uložená hlavná zodpovednosť za hájenie pravdy a zachovanie neporušenosti zákonov a nariadení viery.“

„Denné povinné modlitby sú celkovo tri. Najkratšia spočíva v jedinom verši, ktorý má byť odriekaný raz za 24 hodín, a to na poludnie. Stredná, ktorá sa začína slovami „Boh dosvedčuje, že niet iného Boha okrem Neho.“ má byť odriekaná tri krát denne: ráno, na poludnie a večer. Táto modlitba sa spája s určitými fyzickými úkonmi a gestami. Dlhá modlitba, ktorá je z týchto troch najrozsiahljšia, má byť odriekaná len raz za 24 hodín, a to kedykoľvek sa veriaci cíti naklonený tak urobiť. Je ponechané plne na veriacom, aby si vybral ktorúkoľvek z týchto troch modlitieb, ale má povinnosť odriekať jednu z nich, a to v súlade so špecifickými pokynmi, ktoré sa s ňou spájajú.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 10. januára 1936 Národnej duchovnej rade USA a Kanady)

[61]

„Pýtal si sa na vykonávanie povinných modlitieb v mashriqu'l-adhkáre. Povedal mi, aby som napísal: „Povinná modlitba v mashriqu'l-adhkáre nie je zakázaná, ale od priateľov sa nepožadovalo a ani sa nepožaduje vykonávať ju v chráme. Hromadná modlitba je zakázaná s výnimkou modlitby za zosnulých. Vyznačovanie miesta a určovanie podmienok pre odriekanie povinných modlitieb v mashriqu'l-adhkáre sú druhotné záležitosti, ktoré majú byť postúpené duchovnej rade daného mesta.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 30. januára 1937 jednotlivému veriacemu)

[62]

„Strážca obzvlášť oceňuje, že verne nasleduješ Bahá'u'lláhovo nabádanie ohľadne odriekania denných povinných modlitieb, čím ostatnej bahájskej mládeži dávaš vysoký príklad. Tieto denné modlitby boli obdarené zvláštnou silou, ktorú dokážu riadne oceniť len tí, ktorí ich pravidelne odriekajú. Priatelia by sa preto mali usilovať denne tieto modlitby využívať za akýchkoľvek konkrétnych okolností a podmienok svojho života.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 23. februára 1939 jednotlivému veriacemu)

[63]

„Čo sa týka tvojej otázky ohľadne troch denných povinných modlitieb: od bahájskeho uctievaného sa nepožaduje odriekanie všetkých troch každý deň, ale si musí vybrať jednu, pričom sa taktiež má podriať všetkým pokynom zjaveným Bahá'u'lláhom v spojitosti s jej odriekanim, ako napríklad pozdvihnutie rúk, rozličné predklony, atď. Tí, ktorí sa z rôznych dôvodov, hlavne v prípade fyzickej neschopnosti vykonávať tieto pokyny pre chorobu alebo telesný nedostatok, nemôžu riadiť týmito pokynmi, by si mali ideálne zvoliť krátku modlitbu, ktorá je nanajvýš jednoduchá.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 7. decembra 1939 jednotlivému veriacemu)

[64]

„Radí ti, aby si používal len krátku poludňajšiu povinnú modlitbu. Neobsahuje žiadne ohýbanie a jedinou požiadavkou je, aby sa veriaci pri vyslovovaní otočil tvárou smerom k ‘Akke, kde je pochovaný Bahá’u’lláh. Je to fyzický symbol vnútornej skutočnosti, rovnako ako sa rastlina o za slnečným svetlom, od ktorého získava život a rast, tak sa i my počas modlitby srdcom obraciame k Prejavu Božiemu, Bahá’u’lláhovi, a počas krátkej modlitby, ako symbol tohto vnútorného počínu, obraciame tvár k miestu, kde na tejto zemi spočíva Jeho prach.

Bahá’u’lláh vo Svojej viere obmedzil všetky rituály a spôsoby na nevyhnutné minimum. To málo rituálov, ktoré obsahuje, napríklad tie spojené s dvomi dlhšími povinnými dennými modlitbami, sú len prejavmi vnútorného postoja. Spočíva v nich múdrosť a veľké požehnanie, ale keďže sa nemôžeme prinútiť im porozumieť alebo ich vnímať, poskytol nám tiež veľmi krátku a jednoduchú modlitbu pre tých, ktorí nepocitujú túžbu vykonávať úkony spojené s ostatnými dvomi.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 24. júna 1949 jednotlivému veriacemu)

[65]

„Čo sa týka otázok o správnom použití dlhej povinnej modlitby: Všetky spisy viery si priatelia môžu a mali by si čítať pre získanie pokynov a inšpirácie. Týka sa to aj konkrétnych modlitieb. V prípade, že veriaci nie je fyzicky schopný vykonávať poklasknutia sprevádzajúce niektorú modlitbu, no i tak ju túži vysloviť ako povinnú modlitbu, môže to spraviť. Fyzickou neschopnosťou sa myslí skutočný fyzický nedostatok, ktorý by lekár potvrdil ako opodstatnený.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 17. februára 1955 MDR v Los Angeles v Kalifornii)

[66]

„Preto sme stanovili, že je pre všetkých veriacich nevyhnutné hlbšie si uvedomovať požehnania, ktoré udeľujú tie zákony, ktoré priamo posilňujú zbožný život jednotlivca, a tým aj spoločenstva. Základné skutočnosti týchto zákonov sú známe všetkým bahájom, ale väčšie porozumenie ich významu sa musí prejavovať v dodržiavaní ich všetkých božsky zjavených aspektov. Jedná sa o zákony týkajúce sa povinnej modlitby, pôstu a odriekania Najväčšieho mena deväťdesiat päť krát za deň.

Bahá’u’lláh vyhlasuje: „Ten, kto nekoná ani dobré skutky, ani sa nezaobrá uctievaním, je sťa strom nerodiaci žiadne ovocie a sťa čin nezanechávajúci stopu. Ktokoľvek zakúsi sväté nadšenie pochádzajúce z uctievania, odmietne vymeniť takéto konanie či akékoľvek chválenie Boha za všetko, čo na svete jestvuje. Pôst a povinná modlitba sú ako dve krídla ľudského života. Požehnaný je ten, kto sa s ich pomocou vznáša na nebesiach lásky Božej, Pána všetkých svetov.“

(Z listu napísaného Svetovým domom spravodlivosti 28. decembra 1999 bahájom sveta)

[67]

Zbožný charakter spoločenstva

„Zhromaždíte sa s najväčšou radosťou a družnosťou a odriekajte verše zjavené milosrdným Pánom. Vďaka tomu sa vašej vnútornej bytosti otvorí dvercia k pravému poznaniu, a potom budete cítiť, ako sú vaše duše naplnené neochvejnosťou a vaše srdcia plné žiarivej radosti.“

(Bahá’u’lláh, preložené z tabuľky zjavenej v arabčine) [68]

„Pýtal si sa na miesta pre uctievanie a ich odôvodnenie. Múdrost' vo vytýčení takýchto budov spočíva v tom, že v určitej hodine budú ľudia vedieť, že je čas sa stretnúť. Všetci sa zhromaždia a harmonicky naladení jeden na druhého sa ponoria do modlitby. Výsledkom je, že z takéhoto stretnutia v ľudskom srdci vyrastú a vykvitnú jednota a náklonnosť.“

(‘Abdu’l-Bahá, *Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá*, č. 58)

[69]

„Chvála buď Bohu, že vy dve ste preukázali pravdu svojich slov svojimi skutkami, a získali ste utvrdenia Pána Boha. Každý deň na úsvite zhromažďujete bahájske deti a učíte ich modlitby. Toto je najchvályhodnejší skutok a prináša radosť detským srdciam: že majú každé ráno obrátiť svoje tváre ku Kráľovstvu a spomínať Pána a chváliť Jeho meno a najľúbeznejším hlasom spievať a odriekať verše.

Tieto deti sú ako mladé rastlinky a to, že ich učíte modlitby, je, ako keby ste ich vystavili dažďu, aby mohli byť nežné a svieže, a aby ich mohol ovievať jemný vánok lásky Božej a rozochvievať ich radosťou.“

(‘Abdu’l-Bahá, *Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá*, č. 115)

[70]

„Vskutku, hlavným dôvodom pre zlo, ktoré je v súčasnosti rozšírené v spoločnosti, je nedostatok duchovnosti. Materialistická civilizácia našej éry tak mocne pohltila energiu a záujmy ľudstva, že vo všeobecnosti už ľudia viac nepocitujú potrebu povzniesť sa nad sily a podmienky svojej každodennej materiálnej existencie. Dopyt po tom, čo by sme pre odlíšenie od potrieb a požiadaviek nášho fyzického bytia mali nazvať duchovným, nie je dostatočný. Celosvetová kríza, ktorá ovplyvňuje ľudstvo, má teda vo svojej podstate duchovné príčiny. Duch tejto éry ako celku je protináboženský. Ľudský pohľad na život je príliš nezrelý a materialistický, než aby mu umožnil povzniesť sa do vyšších ríš ducha.

Práve tieto podmienky, tak smutne chorobné, do ktorých upadla spoločnosť, sa náboženstvo snaží zlepšiť a premeniť. Pretože základom náboženskej viery je onen mystický pocit, ktorý zjednocuje človeka s Bohom. Tento stav duchovnej rozpravy môže byť vyvolaný a udržiavaný prostredníctvom meditácie a modlitby. Toto je dôvod, pre ktorý Bahá’u’lláh tak veľmi zdôrazňoval význam uctievania. Nepostačuje, aby veriaci jednoducho prijal a dodržiaval učenie. Mal by si navyše rozvíjať citlivosť pre duchovno, ktorú si môže vycibriť hlavne pomocou modlitby. Bahájska viera, podobne ako všetky ostatné božské náboženstvá, má preto vo svojej podstate mystickú povahu. Jej hlavným zámerom je rozvoj jednotlivca a spoločnosti prostredníctvom nadobúdania duchovných cností a schopností. Duša človeka je to prvé, čo musí byť vyživené. Modlitba je najvhodnejšia pre poskytnutie tejto duchovnej výživy. Zákony a inštitúcie, ako ich navrhol Bahá’u’lláh, sa môžu stať skutočne účinnými jedine, až bude náš vnútorný duchovný život zdokonalený a prejde premenou. Inak náboženstvo degraduje na obyčajnú organizáciu a odumrie.

Veriaci, hlavne tí mladí, by si teda mali plne uvedomovať dôležitosť modlenia sa. Modlitba je totižto absolútne nepostrádateľná pre ich vnútorný duchovný rozvoj, ktorý tvorí, ako už bolo povedané, samotný základ a zámer Božieho náboženstva.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 8. decembra 1935 jednotlivému veriacemu)

[71]

„... rozkvet spoločenstva, zvlášť na miestnej úrovni, si vyžaduje významné posilnenie vzorcov správania ... To zahŕňa kolektívne uctievania Boha. Preto je pre duchovný život spoločenstva zásadné, aby priatelia usporadúvali pravidelné modlitebné stretnutia v miestnych bahájských centrách tam, kde je to možné, alebo na iných miestach, vrátane domácností veriacich.“

(Svetový dom spravodlivosti, Riďvánové poslanstvo 1996 bahájom sveta)

[72]

„Duchovný rast vytvorený osobnými modlitbami je v každej lokalite posilnený milujúcim stretávaním priateľov, uctievaním na úrovni spoločenstva a službou viere a ostatným ľudským bytostiam. Tieto spoločenské aspekty zbožného života sa týkajú zákona *mashriqu'l-adhkár*, ktorý sa objavuje v *Kitáb-i-aqdas*. ...prejavmi tohoto prvku bahájskeho života a ďalším krokom v uplatňovaní Božieho zákona sú usporadúvanie pravidelných stretnutí uctievania otvorených pre všetkých a zapájanie sa bahájských spoločenstiev do projektov humanitárnej služby.“

(Z listu napísaného svetovým domom spravodlivosti 28. decembra 1999 bahájom sveta. Slovenský preklad publikovaný v 8. knihe inštitútu Ruhi, 3. celok, 26. časť.)

[73]

„Tisícky ľudí, predstavujúce rozmanitosť celej ľudskej rodiny, systematicky študujú Tvorivé slovo v dôstojnom a zároveň povznášajúcom prostredí. V snahe uplatňovať takto získané porozumenie v procese činnosti, retrospektívy a konzultácie zisťujú, že ich schopnosť slúžiť Veci sa posúva na novú úroveň. Na najnútornejšiu túžbu každého srdca zhovárať sa so svojim Tvorcom odpovedajú skutkami spoločného uctievania v rozličných prostrediach, zjednocujú sa s ostatnými pri modlitbe, prebúdzajú duchovnú vnímavosť a vytvárajú životný štýl, ktorý sa vyznačuje zbožnosťou.“

(Svetový dom spravodlivosti, Riďvánové poslanstvo 2008 bahájom sveta. Slovenský preklad publikovaný v 8. knihe inštitútu Ruhi, 3. celok, 26. časť.)

[74]

„Vyzvali sme bahájských veriacich, aby svoje úsilie budovať spoločenstvá vnímali ako vytváranie nového modelu budúcej spoločnosti. Podstatnou črtou tohto modelu je modlitebné stretnutie, ktoré je aspektom spoločného zbožného života a súčasťou konceptu *mashriqu'l-adhkáru*. Pre vaše spoločenstvo znamená nielen úžasnú príležitosť k uctievaniu nadovšetko Mocného a k prosbe o Jeho dobrodary pre vaše vlastné životy, ale aj k rozšíreniu duchovnej sily modlitby na vašich spoluobčanov, k obnoveniu čistoty uctievania medzi nimi, k podnieteniu viery v Božie utvrdenia v ich srdciach a k posilneniu dychtivosti slúžiť národu a ľudstvu a prejavovať konštruktívnu neoblomnosť na ceste spravodlivosti, a to nemenej v nich ako vo vás.“

Milovaní priatelia, stretnutia venované modlitbám po celej vašej požehnanej zemi, v každom susedstve, meste, dedine a na laze, a rastúci prístup k bahájským modlitbám, ktorý vaši krajanovia získavajú, umožňujú vášmu spoločenstvu namieriť svetlo jednoty do pléna ľudstva, a tak svojím dielom prispievať k snahám vašich spoluveriacich na celom svete. Zasad'te teda semenka budúcich *mashriqu'l-adhkárov* k prospechu všetkých a v ponurej tme nenávisť a nespravodlivosti zapáľte bezpočet majákov svetla.“

(Z listu napísaného Svetovým domom spravodlivosti 18. decembra 2014 bahájom v Iráne)

[75]

„Systematické uskutočňovanie plánu vo všetkých jeho rozmeroch vedie k modelu kolektívneho úsilia, ktoré sa vyznačuje nielen svojím odhodlaním slúžiť, ale aj svojou obľubou uctievania.“

Zintenzívnenie činnosti, ktoré si ďalších päť rokov žiada, ešte viac obohatí duchovný život spoločný tím, ktorí bok po boku slúžia v zoskupeniach po celom svete. Tento proces obohatenia je už teraz veľmi pokročilý. Vezmite si napríklad, ako bolo kolektívne uctievanie včlenené do jadra života spoločenstva. Modlitebné stretnutia sú príležitosťou, kam môže každá duša prísť, vdychovať nebeské vône, zakúsiť sladkosť modlitby, rozjímať nad tvorivým Slovom, preniesť sa na krídlach ducha a zhovárať sa s Milovaným. Vytvorí sa pocity družnosti a spoločnej veci, hlavne v duchovne povznesených rozhovoroch, ktoré sa pri takých príležitostiach prirodzene objavujú a ktorými sa dá otvoriť „mesto ľudského srdca“. Usporiadáním stretnutia kolektívneho uctievania, kde sú vítaní dospelí i deti každého pôvodu, sa v každej lokalite vytvorí duch máshriq'u'l-adhkáru. Posilnenie zbožnej povahy spoločenstva má tiež vplyv na slávnosť devätnástich dní a možno ho cítiť aj inokedy, keď sa priatelia zídu.“

(Svetový dom spravodlivosti, Konferencii zborov kontinentálnych poradcov, 29. december 2015)

[76]

Ďalšie úvahy

Modlitby a uzdravenie

„Keď prosíš Boha a odriekaš „Tvoje meno ma uzdravuje,“ uváž, ako sa tvoje srdce raduje, a tvoju dušu rozradostňuje duch lásky Božej a tvoju myseľ priťahuje kráľovstvo Božie! Touto príležitosťou sa zvyšujú schopnosti a kapacita človeka. Keď sa zväčší nádoba, zvýši sa aj množstvo vody, a keď vzrastie smäd, štedrosť oblaku začne lahodiť chuti človeka. Toto je tajomstvo prosby a múdrosť toho, že človek vyjadří, čo potrebuje.“

(‘Abdu’l-Bahove slová citované v knihe od J. E. Esslemont, *Bahá’u’lláh and the New Era*, s. 93)

[77]

„Ó služobníčka Božia! Modlitby sú udelené prostredníctvom všeobecných Prejavov Božích. Napriek tomu však i v prípade, že je želaním získať materiálne veci, ba i keď sa týka nedbalých, ak úpenlivo žiadajú, pokorne prosiac o Božiu pomoc, aj taká modlitba bude mať účinok.“

Ó služobníčka Božia! Modlitby, ktoré boli zjavené na to, aby sme žiadali o uzdravenie, sa týkajú fyzického aj duchovného uzdravenia. Odriekaj ich, aby boli uzdravené tvoja duša aj telo. Ak je uzdravenie pre pacienta to správne, určite mu bude udelené, ale niektorým nemocným ľuďom by uzdravenie len privodilo iné choroby, a preto múdrosť nedovoľuje, aby dostali pozitívnu odpoveď na svoju modlitbu.

Ó služobníčka Božia! Moc Ducha Svätého uzdravuje fyzické aj duchovné nemoci.“

(‘Abdu’l-Bahá, *Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá*, s. 139)

[78]

„Duch má vplyv; modlitba má duchovný účinok. Preto sa modlíme: ‚Ó Bože! Uzdrav tohto chorého človeka!‘ Azda Boh odpovie. Záleží na tom, kto sa modlí? Boh odpovie na modlitbu každého služobníka, ak je naliehavá. Jeho milosť je nesmierna, bezhraničná. Boh odpovedá na modlitby všetkých Svojich služobníkov. Odpovedá na modlitbu tejto rastliny. Rastlina sa akoby modlí: ‚Ó Bože, zošli mi dážď!‘ Boh odpovedá na modlitbu a rastlina rastie. Boh odpovie každému.“ (‘Abdu’l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace: Slovenský preklad publikovaný v 1. knihe inštitútu Ruhi.*)

[79]

„Nakoniec síce bude vždy ustanovená Božia vôľa, ktorá je nám určená, ale môžeme si byť istí, že modlitba za chorých je účinná a často vyslyšaná. Môže to nejakú dobu trvať, ale mali by sme veriť.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 8. novembra 1931 jednotlivému veriacemu)

[80]

„S potešením sa dozvedel, že ste sa plne uzdravili a ste opäť aktívny vo vašej dôležitej práci pre Vec. Nemali by ste však zanedbávať svoje zdravie, ale považovať ho za prostriedok, ktorý vám umožňuje slúžiť. Telo, je ako kôň, ktorý nesie osobnosť a ducha, a mali by sme sa oň ako také starať, aby dokázalo robiť svoju prácu! Istote by ste si mali chrániť nervový systém a prinútiť sa vyhradiť si čas nielen pre modlitbu a meditáciu, ale aj pre skutočný odpočinok a relaxáciu. Nemusíme sa hodiny modliť a meditovať, aby sme boli duchovní.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho jednotlivému veriacemu z 23. novembra 1947)

[81]

„Strážca sa veľmi rád dozvedel, že modlitby priateľov mali taký prínosný účinok na uzdravenie pána ... Modlitba je rebrík, po ktorom duša stúpa do nebies. Je spojením s duchovnými ríšami, a ak ju použijeme s pravým odovzdaním, prináša na pomoc a podporu veriacim tohto sveta duchovné sily.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 28. marca 1953 jednotlivcom)

[82]

Dôležitosť učenia sa naspamäť

„Mali by sme sa naučiť naspamäť Skryté slová, nasledovať napomínania Neporovnateľného Pána a chovať sa spôsobom, ktorý prináleží našej službe na prahu jediného pravého Boha.“

(‘Abdu’l-Bahá, preložené z tabuľky zjavej v perzštine)

[83]

„Keď budú vaše srdcia plne priťahované k jedinému pravému Bohu, získate božské poznanie, stanete sa pozornými voči dôkazom a svedectvám a naučíte sa naspamäť dobré zvesti týkajúce sa Prejavu Krásy nadovšetko Milosrdného spomínané v nebeských spisoch. Potom uvidíte, aké úžasné sú Jeho utvrdenia a aká milostivá Jeho podpora.“

(‘Abdu’l-Bahá, preložené z tabuľky zjavej v perzštine)

[84]

„Strážca sa naozaj rád dozvedel, že už si začal čítať niektoré bahájske knihy, a zvlášť by ti rád poradil, aby si sa pokúsil naučiť sa naspamäť niektoré úryvky z Bahá’u’lláhových spisov, obzvlášť niektoré z Jeho modlitieb. Takéto cvičenie ti bude v budúcnosti nepochybne nesmiernou pomocou pri štúdiu Veci, a taktiež momentálne poslúži podstatnému prehĺbeniu a obohateniu tvojho vlastného duchovného života.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 10. apríla 1939 jednotlivému veriacemu)

[85]

Predmet nášho uctievania

„Pri modlitbe by bolo lepšie obrátiť myšlienky k Prejavu, keďže je i na druhom svete naďalej prostredníkom medzi nami a nadovšetko Mocným. Môžeme sa však modliť i priamo k samotnému Bohu.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 27. apríla 1937 Národnej duchovnej rade Indie a Barmy) **[86]**

„Pýtal si sa, či naše modlitby idú i ďalej než k Bahá'u'lláhovi: to závisí od toho, či sa modlíme k Nemu priamo alebo prostredníctvom Neho k Bohu. Môžeme robiť oboje a môžeme sa tiež modliť priamo k Bohu, ale naše modlitby budú istotne účinnejšie a povznášajúcejšie, ak budú k Nemu smerované cez Jeho Prejav, Bahá'u'lláha.

Za žiadnych okolností však nemôžeme pri odriekaní modlitieb vložiť meno Bahá'u'lláha tam, kde je použité slovo „Boh“. Rovnalo by sa to rúhaniu.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 14. októbra 1937 jednotlivému veriacemu)

[87]

„V súvislosti s tvou otázkou: nesmieme byť ohľadne modlitby rigidní. Neexistuje súbor pravidiel, ktorými by sa riadila. Dôležité je, že musíme mať správny koncept Boha, Prejavu, Majstra a strážcu a v mysli sa pri modlení ku ktorémukoľvek z nich môžeme obrátiť. Napríklad môžeš Bahá'u'lláha o niečo požiadať alebo myslieť Naňho požiadať o to Boha. To isté platí pre Majstra alebo strážcu. V mysli sa môžeš obrátiť na ktoréhokoľvek z Nich a poprosiť o prihovorenie sa, alebo sa modliť priamo k Bohu. Veľmi na tom nezáleží, ako nasmeruješ svoje myšlienky v prípade, že si nepomylíš ich postavenie a nebudeš ich všetkých klásť na jednu úroveň.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 24. júla 1946 jednotlivému veriacemu)

[88]

„Ak zistíš, že máš potrebu si niekoho predstaviť pri modlitbe, myslí na Majstra. Prostredníctvom Neho môžeš osloviť Bahá'u'lláha. Postupne sa snaž myslieť na vlastnosti Prejavu a takto sa mentálna predstava vytratí. Telo vlastne nie je tým podstatným, večným prvkom; tým je Jeho duch.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 31. januára 1949 jednotlivému veriacemu)

[89]

„...Duch Boží nás dosiahne prostredníctvom duší Prejavov. Musíme sa naučiť zhovárať sa s Ich dušami, čo, zdá sa, robili mučeníci, a čo im prinášalo také opojenie radosťou, že im bol život ničím. Toto je tá pravá mystika a ten tajomný, vnútorný význam života, od ktorého sa v súčasnosti ľudstvo tak ďaleko odklonilo.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 28. júla 1950 Miestnej duchovnej rade Manchestru v Anglicku)

[90]

„Ohľadne tvojej otázky: Bahá'u'lláh samozrejme nie je Boh, ani Stvoriteľ, ale prostredníctvom Neho môžeme Boha spoznať. Pre toto postavenie Božského Prostredníka je v istom zmysle On (alebo ostatní Proroci) to jediné, čo môžeme kedy vedieť o tej Nekonečnej podstate, ktorá je Bohom. Preto sa v modlitbe a myšlienkach obraciame k Nemu alebo prostredníctvom Neho k tej Nekonečnej podstate v Ňom a za Ním.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 4. júna 1951 jednotlivým veriacim)

[91]

„K strážcovi sa nesmieme modliť ako k Bohu. Ku komukoľvek sa v modlitbe obrátíme, musíme mať správny koncept postavenia tej osoby: Bahá'u'lláh je Zvrchovaný prejav Boží, Majster je Dokonalý človek, Stred Zmluvy, strážcove funkcie sú definované v Majstrovej poslednej vôli. Priateľom stačí len čítať spisy a nájdu v nich všetky odpovede. V tejto viere nemáme duchovných, ktorí by nám vysvetľovali a odpovedali.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 23. apríla 1957 jednotlivému veriacemu)

[92]

Dodatočné úryvky

„Započítaj ho, ó môj Bože, medzi tých, ktorí nedovolili, aby im čokoľvek zabránilo uzrieť Tvoju krásu a rozjímať nad úžasnými dôkazmi Tvojho večného diela, nech je spriaznený jedine s Tebou, nech sa obracia jedine k Tebe a vo všetkom, čo si stvoril v kráľovstvách zeme a nebies, nech nachádza jedine Tvoju úžasnú Krásu a zjavenie nádhery Tvojej tváre, a nech je tak ponorený do vzdúvajúcich sa oceánov Tvojej vše presahujúcej prozreteľnosti a búriacich sa morí Tvojej svätej jednoty, že zabudne každú zmienku okrem zmienky Tvojej všetko prevyšujúcej jednosti a zo svojej duše vymetie stopy všetkých zlovestných pohnútok ó Ty, v ktorého rukách spočívajú kráľovstvá všetkých mien a prídumkov!“

(Bahá'u'lláh, Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh, CLXXXIV)

[93]

„Učte svoje deti, nech každé ráno a večer čítajú v božské verše. Boh každému otcovi nariadil, aby vzdelával svoje deti vo vedách, morálke, remeslách a povolaniach, a to chlapcov i dievčatá.“

(Bahá'u'lláh, preložené z tabuľky zjavenej v arabčine)

[94]

„Uctievaj Boha takým spôsobom, že i keby ťa uctievanie povedlo do ohňa, v tvojom zbožňovaní by nevznikla jediná odchýlka, a to i keby ti mal byť odmenou raj. Výlučne takéto by malo byť uctievanie hodné jediného pravého Boha. Keby si Ho uctieval zo strachu, bolo by to na posvätenom Dvore Jeho prítomnosti nevhodné a nemohlo by to byť považované za čin vyzdvihujúci jednosť Jeho bytosti. Podobne, keby bol tvoj pohľad namierený na raj a uctieval by si Ho prechovávajúc takúto nádej, staval by si tým Božie stvorenie na roveň s Ním, nehovoriac o tom, že ľudia túžia po raji.“

(Báb, Selections from the Writings of the Báb, s. 77–78)

[95]

„Je vhodné, aby služobník po každej modlitbe žiadal Boha o udelenie milosti a odpustenia jeho rodičom. Takto bude pozdvihnuté Božie volanie: „Čo žiadaš pre svojich rodičov ti mnohonásobne vrátime!“ Požehnaný je ten, kto pri svojich rozhovoroch s Bohom pamätá na svojich rodičov. Vskutku, niet Boha okrem Neho, Mocného, Všemilovaného.“

(Báb, Selections from the Writings of the Báb, s. 94)

[96]

„Ó Pane! V tomto Najväčšom zriadení prijímaš príhovor detí za svojich rodičov. Je to jeden z osobitých a nekonečných darov tohto zriadenia. Prijmi teda, ó láskavý Pane, prosbu Svojho služobníka na prahu Svojej jednosti a ponor jeho otca do oceánu Svojej milosti. Ved' jeho syn povstal v službe Tvojej veci a po celý čas vynakladá úsilie na ceste Tvojej lásky. Vskutku, Ty si Darca, Odpúšťajúci a Láskavý!“

(‘Abdu'l-Bahá, Bahá'í modlitby, s. 74)

[97]

„Pýtal si sa na súvislosť medzi materiálnymi prostriedkami a modlitbou. Modlitba je ako duch a materiálne prostriedky sú ako ľudská ruka. Duch využíva ruku ako svoj nástroj. I keď je Boh jediný pravý Poskytovateľ všetkého, prostriedkom obživy je zem. „Nebesia vám dajú obživu,“⁵ ale nariadená obživa sa dostaví, nech sú prostriedky akékoľvek. Keď človek odmietne

⁵ Korán 51:22

používanie materiálnych prostriedkov, bude ako smädný, ktorý sa snaží uhasiť smäd inými spôsobmi než vodou alebo inými tekutinami. Nadovšetko Mocný pán je poskytovateľ vody a jej stvoriteľ a nariadil, že má slúžiť na uhasenie smädu ľudí, no jej použitie závisí od Jeho vôle. Ak to nebude v súlade s Jeho vôľou, bude človek trpieť smädom, aký nemôžu uhasiť ani oceány.“

(‘Abdu’l-Bahá, preložené z tabuľky zjavenej v perzštine)

[98]

„Ohľadne tvojej otázky o význame intuície ako zdroja vedenia pre jednotlivca: bezvýhradná viera v naše schopnosti intuície nie je múdra, ale pomocou dennej modlitby a neustáleho úsilia môže človek intuitívne objaviť Božiu vôľu, i keď nie vždy a nie v plnej miere. Za žiadnych okolností si však človek nemôže byť úplne istý, že Božiu vôľu rozpoznáva pomocou využitia svojej intuície. Často sa stáva, že to intuícia vedie k úplnému prekrúteniu pravdy, a tak je skôr zdrojom pochybenia než vedenia.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 29. októbra 1938 jednotlivému veriacemu)

[99]

„... strážca cíti, že by bolo lepšie, aby buď matky bahájskych detí, alebo výbor, ktorému by tvoja duchovná rada delegovala túto úlohu, vybrali úryvky zo svätých slov, ktoré by dieťa použilo, a nie niečo vymyslené. Samozrejme modlitba môže byť čisto spontánna, ale mnohé vety a myšlienky pospájané v bahájskych spisoch modlitebného charakteru sú ľahko uchopiteľné a zjavené Slovo je obdarené svojou vlastnou mocou.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 8. augusta 1942 Národnej duchovnej rade Britských ostrovov)

[100]

„Všade na svete, v rámci viery i mimo nej, je veľmi veľká potreba, aby pravé duchovné uvedomenie prenikalo do ľudských životov a motivovalo ich. Žiaden správny postup či pridržiavanie sa pravidiel nemôže nahradiť túto črtu duše, túto duchovnosť, ktorá je podstatou človeka.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 25. apríla 1945 jednotlivému veriacemu)

[101]

„Ako Vec prijme členov všetkých rás a náboženstiev, mali by sme si dávať pozor, aby sme do nej neprivedli zvyklosti našich predošlých presvedčení. Bahá’u’lláh nám dal povinné modlitby, večerné modlitby, za cestujúcich, atď. Nemali by sme vytvárať nový súbor modlitieb, ktoré neuviedol, keď už nám venoval také množstvo a na toľko príležitostí.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 27. septembra 1947 jednotlivému veriacemu)

[102]

„Navrhuje, aby ste sa popri svojej bežnej práci učenia viery v oblasti špeciálne zamerali na úprimnú modlitbu, nielen za všeobecné úspechy, ale aby vám Boh zoslal duše, ktoré sú pripravené. Takéto duše sú v každom meste, ale nie je ľahké ich nájsť a nadviazať ten správny kontakt.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 18. marca 1950 Miestnej duchovnej rade Punta Arenas v Čile)

[103]

„Ohľadne tvojej otázky o modlitbe a toho, že niektoré naše problémy sa nedajú vyriešiť pomocou modlitby, si musíme vždy uvedomovať, že nám život prináša množstvo situácií. Niektoré sú skúškami zoslanými Bohom, aby vycibril naše povahy, niektoré sú náhodné,

pretože žijeme vo svete prírody a podliehame okolnostiam, akými sú smrť, choroby, atď. a niektoré si spôsobujeme sami svojou ľahkovážnosťou, sebeckosťou či inou slabosťou ľudskej povahy.

Nie je pravdivé povedať, že Boh neodpovedal na našu modlitbu alebo že sme sa nemodlili spôsobom, ktorý by získal priaznivú odpoveď, pretože nám umrie alebo sa neuzdravuje z choroby blízky človek, alebo sa problém nevyriešil. Je možné, že to, za čo sme sa modlili, nebola Božia vôľa alebo došlo k takej nehode, ktorej dôsledky boli nezvratné, napr. smrť, choroba, či krach, atď.

Ako vravíš, niekedy baháji veria, že vykonávajú Božiu vôľu, no i napriek tomu vidíme, že výsledky sú zlé. Preto musíme predpokladať, že mylne presviedčali samých seba a verili, že ich rozhodnutie a spôsob konania bol v súlade s Jeho vôľou. Záverom celého je, že by sme mali prosiť Boha, ale vždy s postojom, že uprednostňujeme Jeho vôľu pred tou našou. Taktiež by sme mali dodržiavať zákony v Jeho učení, pretože čím lepšie to budeme robiť, tým viac budeme príkladnými veriacimi, tým istejší si budeme obdržaním väčšieho podielu Jeho vedenia.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 18. marca 1951 jednotlivému veriacemu)

[104]

„Strážca sa bude modliť za povznesenie vašich duší, rozvinutie božských tajomstiev a za požehnanie Ducha Svätého. Práve Duch Svätý udeľuje nový život, a ten možno v súčasnosti hojne nájsť v Bahá'u'lláhových spisoch. Jeho Slová a učenie sú vodou života a výživou pre duchovný rast. Preto by ste mali pozorne študovať Slovo, rozjímať nad jeho významom a keď sa vás jeho duch dotkne, nasiaknuť svojou myslou a srdcom jeho vône, aby bola jasne vidieť cesta a dvere sa otvorili.“

(Z listu napísaného menom Shoghiho Effendiho 11. júna 1956 bahájskej študijnej skupine v Columbus v Ohio)

[105]